

Nyika, a híres tolvaj

Volt egyszer egy szegény ember. A szegény embernek volt három fia. A fiúk nagyok voltak s nem dolgoztak semmit az apjuk mellett. Már az öreg megunta, hogy élelemmel tartsa őket, mondja a fiainak: - Fiaim, jó volna, ha ti valami mesterséget tanulnátok. Maholnap meghalok, legyen nektek is valami mesterségetek. Azt mondja a nagyobbik: - Apám, meglássuk, milyen álmot látunk. Na, reggelre kelnek. Kérdi az apja: - Na, milyen álmot láttatok? Azt mondja akkor a nagyobbik fiú: - Menjünk ki, apám, az erdőbe. Kimennek az erdőbe, meglátnak egy nagy tönköt. - Na, apám, ezt vágjuk le. Ebből csinállok anyagot, én asztalosmester leszek. - Jól van, fiam, ha folytatod. Mennek tovább, meglátnak egy keréknek való anyagot, azt mondja a középső fiú: - Apám, vágjuk le ott azt a fát, abból lesz kerék, fentő. Kerekes leszek. - Jól van, fiam, ha folytatod! Na, kérdi a kisebbik fiától: - Fiam, te milyen mesterséget választ. - Apám, várj, mindjárt megmondom. Megy tovább a kisebbik fiú, meglát egy nagy, száraz fát: - Apám, vágják ki ezt a száraz fát, és csináljanak egy nagy tüzet belőle. Na, levágja az apa a fát a két fiával. A harmadik fiú a királytól ellopott egy nagy berbécset, jó kövér berbécset lopott. Addig a tűz már elő volt készítve. Mikor megérkezett, ott levágták, megnyúzták s ott megsütötték a tűz mellett. Na, megeszik. - Apám - azt mondja -, nekem ez lesz a mesterségem. Én rabló leszek! Az apa kicsit megbúslakodott, hogy a fiából rabló lesz. Közben a király megtudta, hogy Nyika ellopta a berbécset. Mindjárt odahívhatja az öreg Nyikát (mert az is Nyika volt), s azt mondja: - Nyika, tudod, miért hívtalak? - Megtudom, felség, ha megmondja. - A fiad ellopta a berbécset. De holnap, ha el nem lopja a negyvennyolc ökröt, amelyekkel negyvennyolc béres szánt a mezőn, karóba húzatom a fejét. Ha el tudja lopni, legyen az övé. Az apa megyen haza nagy búsan. Sírt. - Mi a parancs, apám? Mondja az apja, hogy né: mi a feladat a királytól. - Az semmi - azt mondja a legkisebb fiú. Elment a kicsi Nyika, s vett ő magának - hol vette, hol nem vette -, vett ő is egy tyúkot csirkékkal s egy sánta nyulat. S azzal elmegyen ki a mezőre. De olyan helyre bújott el, hogy a béresek ne lássák őtet egyáltalán. Nahát, ő addig leste a béreseket, amíg ők kifogtak délben. Na, a béresek ebédeltek, lepihentek. Akkor elengedte a nyulat, a sánta nyulat és a csirkéket az anyjukkal. Akkor odaerestette őket, hogy menjenek a béresek elé. Meglássák a béresek, hej, nekiesnek, hogy fogják meg a csirkéket, s a nyulat. A nyúl úgy elszaladt, hogy messze mentek a béresek. Addig Nyika összepakolta az ekét s a szekereket, az ökröket befogta s hazahajtotta a szülei házához. Na, már az övé lett az is! Hogy visszatértek a béresek: Nahát, nincsen ökör, szekér, semmi sincsen. Hazamennek a királyhoz, jelentik, hogy: - Na,

ellopták az ökreinket! Már tudta a király, hogy, ki vitte el. Na, másnap mindjárt küld a király az öreg Nyika után. - Na, Nyika - azt mondja -, fiad ellopta a berbécset, s el a negyvennyolc ökröt is. De az éjjel, ha el nem lopja a paripát az istállóból, karóba húzom a fejét. S ha el tudja lopni, az is az övé lehet. Haza megyen az apa, s mondja a fiának: - Az semmi, apám! - azt mondja a fia. Elment akkor Nyika, s vett három hordó bort. S vékony, hordót csináltatott ő magának, hogy egész vékony, legyen. Avval ő estefelé megindult a király felé. Úgy, hogy a fiatal Nyika estére ért oda a borral. Elkezd jajgatni ijedtében, tette magát, mintha meg volna ijedve. - Jaj, emberek, kihatott a hordóm, segítsenek! Jöjjön valaki, hogy segítsen, tegyünk ezt a bort edénybe. A katonáknak nem volt edényük: csak kulacsuk és csajkájuk volt. Odamennek a katonák, kezdtek aztán inni belőle. Itták addig, amíg jól berúgtak. Mikor berúgtak, a katonák lefeküdtek, elaludtak, bé megyen Nyika és elhajtja a lovat. Nahát. másnap, hogy a király megyen ki, nincsen már paripa, elvitte Nyika. Üzen esmét a király Nyika után. Az öreg Nyika odamegy. - A fiad - azt mondja -, ellopta a berbécset. Ellopta a negyvennyolc ökrömet, a paripát, de az éjjel lopja el a gyűrűt a feleségemnek az ujjáról. Ha nem tudja ellopni a gyűrűt, akkor karóba húzom a fejét. Akkor hazamegy s mondja a fiának. - Az semmi, apám! Én elhozom azt is. A tegnapelőtt eltemettünk egy embert, a segítségével - azt mondja - én ellopom. Hát, kiássák estefelé az embert. S addig a király rákészült, hogy mikor megyen Nyika, megyen be a palotába, a szobába, hát a király már oda volt készülve a karddal az ablaknál. Hát, Nyika is elmegyen, odaviszi a halott embert. Az ablak nyitva volt s a szobaajtó be volt zárva. Hát odamegy Nyika s az ember fejét bedugja. Bedugja s visszahúzza. Úgy, mintha a halott ember leskelődne. A király odavágott a karddal, a halott ember fejét levágta. Nyika elengedte a testet. S leesett, persze, a test a tornácra. Nyika előbújtt. A király ekkor megijedt, hamar kifut s összehívja az embereit. Elvitték a hullát, hogy temessék el. Elmentek temetésére, elvitték éjszaka. Addig Nyika bement a királyhoz. Fekszik a királyné mellé le, s azt mondja a királynénak: - Fiam - azt mondja, - add ide a gyűrűt, nehogy az legyen, hogy Nyika még találjon élni s ellopja a gyűrűt. Hát a királyné odaadta a gyűrűt, s Nyika felhúzta. - Fiam, - azt mondja -, egyebet is tegyünk. Hát a királyné megengedte azt is. (Hát nem tudta, hogy kivel van dolga!) Na, végzett, s azt mondja akkor Nyika: - Jaj, fiam, én ki kell, menjek, né, milyen bajom van! Hát elmegyen Nyika, elmenekült, hazament. Hazament s a király megyen be, mikor elvégezték a temetést. S akkor azt mondja a király: - Fiam, add ide a gyűrűt, hogy Nyika nehogy ellopja. - Menj el, te, mit beszélsz! Már odaadtam egyszer a gyűrűt. Alj, akkor a király megijedt: - Nyika! Hát itt járt? Na, reggelre kelnek s küldi akkor az inast, hogy hívja be a kicsi Nyikát. Na, be megyen kicsi Nyika s köszön: - Jó napot kívánok, felséges királyom! - Adjon Isten, nagy tolvaj! - Na, eljöttem

parancsra, felséges királyom. - Na, jól van, na, fiam - azt mondja. - Egy feladat van még hátra. Öreganyám bent van a pokolban, elvitték az ördögök. S menjél, hozd el. S ha el tudod hozni, akkor neked adom a leányomat feleségül s fele királyságomat. - Elhozom, felséges királyom - azt mondja. - Csak adjon nekem, amit én kérek. - Hát - azt mondja a király -, én adok mindent neked. Nahát, egy nagy kocsit felszerel s egy véka aranyat, szórólapátot kér, s egy szarkamadarat. Ezeket kérte, na. S egy ágseprűt szintén. Evvel elindul ő a pokolba, az öreg királyné után. S még magához vett szentelt vizet is. Elmegyen Nyika a pokol kapujába. A pokol kapuját mindjárt krétával kezdte mázolni. Megyén az ördög, meglátja Nyikát: - Te, Nyika, te mit csinálsz itten? - Rajzolom le a telket, hogy építsek egy templomot nektek, ha jönnek ide az angyalok, mondjanak nektek misét! - Jaj, te Nyika, ne tedd meg! Állj meg, fussak be a királyhoz! - azt mondja. Befut az ördögök királyához s mondja, hogy Nyika odajött. S hogy mit akar csinálni: kápolnát. Azzal kívánja zsarolni az ördögöket, hogy kimenekítse a király öreganyját. Azt mondja akkor az ördögkirály: - Menj ki, s mondd meg ne kije: amelyiknek több pénze van, hát azé legyen a vén királyné. Jól van, az ördög kivitt egy csomó pénzt, mutogassa, hogy neki mennyi pénze van. Akkor mindjárt Nyika vette a szórólapátot s abba kezdte merni a saját aranyát. Csodálkozott az ördögök királya. - Na, te - azt mondja -, neked annyi pénzed van. S itt hányan vagyunk a pokolban, még sincs annyi pénzünk. Tényleg meghányták-vetették, hogy ez valóság. - Annyi pénze van, hogy az ördögöknek nincs annyi pénzük. Na, nem baj, úgysem adjuk oda az öreg királynét. Menj ki, mondd meg neki: amelyik erősebb, jobban fel tudja dobni a vasrudat a levegőbe, azé legyen a vén királyné. Na, az ördög megyén ki az útra. - Na, Nyika! Azt mondja a felséges királyom, hogy azé legyen a vén királyné, aki ezt a rudat jobban magasabbra feldobja. - Hej - azt mondja Nyika -, dobd fel először te! Úgy feldobta az ördög, hogy Nyika nem látta, úgy felrepült a nagy rúd. Hogy visszaesett, bé esett hát, bé esett úgy a földbe, hogy hét nap kellett ássák, amíg kivették onnat a földből. Nahát Nyika kézbe veszi a rudat, csakhogy nemhogy elvesse, már tántorgott tőle, mert ötlet nyomta jobbra-balra a nagy vasrúd. Nézte a rudat, s nézi az eget, hogy hát most mi lesz a rúddal. Azt mondja az ördög: - Mit csinálsz te, dobd már egyszer el! Azt mondja: - Nézem a nagybátyámat. - Ki a nagybátyád neked? - Szent Péter,- mondja -, egy kovácsmester, s azt mondja nekem, hogy mikor valami vasdarabocskát kapok, dobjam fel neki. Legyen, miből dolgozzék. Megijed az ördög s kiragadja a kezéből a vasrudat. Bé megy a pokolba s mondja a királynak, hogy mit mondott Nyika. Ő nem engedte, hogy eldobja a vasrudat. - Jól tetted fiam, hogy nem engedted. Na, azt mondja a másíknak: - Menj ki fiam te, vidd ki az ostort, s amelyik nagyobb tud csattogatni az ostorral, azé legyen a vén királyné. Nahát, kimegy egy nagy ostorral az ördög s nyújtja Nyikának, hogy

csattogtasson vele. - Előbb te! - mondja Nyika az ördögnek. Az ördögnek olyan nagyot szólott az ostora, hogy Nyika majd meg bolondult belé. Na, akkor odaadja Nyikának. Nyika azt mondja az ördögnek: - Te, most le kell, abroncsozzam a fejedet és ékkel le kell, verjem, beszorítsam, nehogy elhasadjon a fejed. Ha nem, a fejed elhasad. Nahát, az ördög megengedte, hogy hát hozott rá abroncsot s ékkel aztán leverte, leszorította jól. S mikor nem vette észre az ördög, Nyika egy kicsi buzogánnyal az ördög fejére akkorát ütött, hogy a feje behasadt. Hát az ördög nagy véresen befut a pokolba. Mondja az ördögkirálynak, né, hogy járt, hogy, olyant harsintott Nyika, hogy a feje behasadt. - Hát - azt mondja a király -, én csak harsintást egyet hallottam. - Az volt az övé. amelyik nagyot szólott, hogy a fejem behasadt! Nahát, már kénytelenek voltak, odaadják a vén királynét, hogy már vigye el. Oda adják, s avval megindul Nyika hazafelé. De az ördögkirály már megbánta, hogy engedett Nyikának. - Hej, igen olcsón adtuk a királynét. Azt mondja az egyiknek: - Eridj, utána te! És mondd meg Nyikának, hogy amelyik jobban tud szaladni, azé legyen a vén királyné. Nahát, fut az ördög s kiabál Nyika után. S Nyika megállott a kocsival: - Hát te mit akarsz? - Azt mondja a felséges király, hogy amelyik jobban tud szaladni, azé legyen a vén királyné. - Jól van - azt mondja, - Te velem akarsz szaladni? Ott van nekem egy négyéves öcsém, a bokorban fekszik. Eredj, s avval szaladj te versenyt. Nahát, odamegy az ördög, megmozdítja a bokrot, a nyúl felszökött. S a nyúl elszaladt. Szaladott utána az ördög, de nem érte el. Na, vissza megyen az ördög. Akkor Nyika azt mondja: - Na, most ketten fussunk, szaladjunk. Hát az ördög ki volt már fáradva, azt mondja: - Nem megyek már veled. Vissza megyen s mondja: - Né, van egy öccse, jobban szalad, mint én. Én nem versenyzek vele, küldj egy másikat. - Menj - azt mondja egy másiknak -, amelyik erősebb lesz, azé legyen a vén királyné. Megyen a másik Nyika után s azt mondja: - Állj meg, Nyika! Nyika megáll. - Nahát, mit akarsz? - Azt mondja a felséges király, aki erősebb lesz, azé legyen a vén királyné. - Ó, menj el te, te cseppség, én téged földhöz váglak úgy, mint a zsákot! - azt mondja. - Ott van nekem-t egy hetvenhét éves apám, ott annál a fánál s fekszik, né. Előbb vele birkózzál meg s aztán velem. Hát odamegyen az ördög, hát ott egy medve morgott. Akkor kiáltsa az ördögnek Nyika: - Üsd meg az öreget, mert kicsit restecske! Az ördög meg üti, s a medve megharagszik, felkel onnat a fészkeről, megfogja az ördögöt, s úgy megcsettentette, hogy az ördög majd elpusztult belé. Nahát, akkor Nyikának oda kellett menni, hogy hát megmentse az ördögöt, hogy meg ne pusztítsa a medve. Hát haza megyen az ördög s evvel véget ért, hogy többet nem mentek utána. Na, haza megyen Nyika szerencsésen a vén királynéval. Mikor meglátta a király, úgy megijedt, azt se tudta, mit csináljon. Nahát, már hazahozta, hazahozta. Azt mondja akkor a király: - Mit tudjunk csinálni, nem kéne, itt

legyen anyánk, már ördöggé vált, vissza kéne, vigyük valahogy. - Ó, az semmi! - azt mondja Nyika. - Segítek rajta gyorsan. Megfogja a seprűt, ráver a vén királynéra s hát egy akkora forgószél keletkezett, amelyik visszavitte az öreg királynét a pokolba. Na, akkor már nem volt mit tenni: a király feleségül adta a leányát Nyikának, s egyben neki adta fele királyságát is. Még mai napig is élnek, ha meg nem haltak... Így volt, mese volt... igaz volt...